

Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газар

АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

ХЭА-2024/26-21-ШТА-ГА

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТ

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН 2023 ОНЫ
БҮРДҮҮЛЭЛТ, ЗАРЦУУЛАЛТ, ҮР ДҮН, ҮР НӨЛӨӨ

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН
САНГИЙН ХӨРӨНГИЙН
ТӨЛӨВЛӨЛТ, БҮРДҮҮЛЭЛТ,
ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ХЭРЭГЖИЛТЭД ТАВИХ
ХЯНАЛТ ХАНГАЛТГҮЙ БАЙНА.

Хэрлэн сум
2024 он

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Аудитын сэдэв: “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2023 оны бүрдүүлэлт, зарцуулалт, үр дүн, үр нөлөө”

Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх:

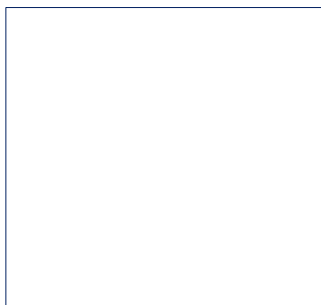
Аудитыг Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын “Төрийн аудитын байгууллагын 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө батлах тухай” А/152, “Аудитын жилийн төлөвлөгөө батлах тухай” 2023 оны А/162, “Аудитын сэдэв батлах тухай” 2023 оны А/100 дугаар тушаалыг тус тус үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсэгт заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд гүйцэтгэлээ.

АУДИТЫН ГОЛ ДҮГНЭЛТ:

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ХӨРӨНГИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТ, БҮРДҮҮЛЭЛТ, ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХЭРЭГЖИЛТЭД ТАВИХ ХЯНАЛТ ХАНГАЛТГҮЙ БАЙНА.

Тайланг хүргүүлсэн этгээд: Үндэсний аудитын газар, Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газар, Хэнтий аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга, аймгийн Засаг дарга, сумдын Засаг даргад.

Нэмэлт мэдээлэл, мэдээллийн эх сурвалж:

Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газар,

e-mail: khentii@audit.gov.mn, Утас:7056-2112

Аудитын зорилго, зорилтууд, хамарсан хүрээ:

Аудит хийж, дүгнэлт, зөвлөмж гарган, аймгийн ИТХ, Засаг дарга, сумдын Засаг дарга, холбогдох албан тушаалтанд танилцуулж, олон нийтэд мэдээлэхэд аудитын зорилт чиглэгдлээ.

- ✓ *Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг холбогдох хууль журамд заасны дагуу төлөвлөж, бүрдүүлж, хуваарилсан эсэх;*
- ✓ *Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх төсөл, арга хэмжээг журмын дагуу үр дүн, үр нөлөөтэй хэрэгжүүлсэн эсэх;*
- ✓ *Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн зарцуулалтыг хууль журмын дагуу хянаж, тайлагнасан эсэх;*

Аудитад аймаг, сумын ИТХ, ЗДТГ, Санхүү төрийн сангийн хэлтэс, багийн Засаг дарга, аймаг, сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2023 оны орлогын бүрдүүлэлт, хуваарилалт болон хэрэгжүүлсэн төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөлт, гүйцэтгэл, санхүүжилт, хяналт, тайлагналтай холбоотой үйл ажиллагааг хамрууллаа.

Ерөнхий мэдээлэл:

Монгол Улсын 2023 оны Төсвийн тухай хуулиар ОНХНС-аас Хэнтий аймгийн ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг 11,714.8 сая төгрөг, "Тогтвортой амьжиргаа-3 төслөөс 736.4 сая төгрөгийг баталсан бол малын тоо толгойн албан татварын 1,460.3 сая төгрөг, аймаг, сумдын ОНХС-ийн оны эхний үлдэгдлээс 1,860.0 сая төгрөг, нийт 15,771.5 сая төгрөг болгон төлөвлөсөн байна.

Тайлант хугацаанд ОНХНС-аас орлогын шилжүүлгийг 285.1 сая төгрөгөөр дутуу олгосон, малын тоо толгойн албан татварын орлогын төлөвлөгөө 214.4 сая төгрөгөөр тасарснаас аймгийн ОНХС-д нийт 13,412.0 сая төгрөг төвлөрсөн байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр 2023 онд аймаг, сумдын ИТХ-ын тогтоолоор 18,912.4 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй, 15,766.9 сая төгрөгийн санхүүжих дүнтэй 278 төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөжээ. Үүнээс аймгийн ИТХ-ын тогтоолоор 9,361.1 сая төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 37 төсөл, арга хэмжээ, сумдын ИТХ-ын тогтоолоор 9,551.3 сая төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 241 төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тус тус баталсан байна.

Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр 2023 онд нийт 16,612.8 сая төгрөгөөр ажил, бараа, үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ байгуулсан 239 төсөл, арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээс 237 төсөл, арга хэмжээнд нийт 13,759.3 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон байна.

АУДИТЫН ГОЛ ҮР ДҮН:

БҮЛЭГ 1. ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ХӨРӨНГИЙН ЭХ ҮҮСВЭРИЙГ ХУУЛИЙН ДАГУУ БҮРЭН ТӨЛӨВЛӨӨГҮЙ, ОРЛОГЫН БҮРДҮҮЛЭЛТ ХАНГАЛТГҮЙ БАЙНА.

1.1. Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох орлогын шилжүүлгийг хуваарийн дагуу олгоогүй, орон нутгийн эх үүсвэрийг бүрэн бүрдүүлээгүй байна.

Монгол Улсын 2023 оны Төсвийн тухай хуульд улсын төсвөөс Хэнтий аймагт ОНХС-аас олгох орлогын шилжүүлгийг 12,451.2 сая төгрөгөөр баталснаас гүйцэтгэлээр ОНХС -аас орлогын шилжүүлэгт 12,166.2 сая төгрөг олгож 285.1 сая төгрөгөөр дутуу санхүүжүүлсэн байна.

Аймгийн ОНХС-аас 22 сум, тосгонд олгох орлогын шилжүүлэг 5,424.4 сая төгрөгийг бүрэн олгосон байна.

Орон нутагт малын тоо толгойн албан татварын орлогыг 1,460.3 сая төгрөгөөр төлөвлөж, 1,245.9 сая төгрөг төвлөрүүлж, төлөвлөгөөг 214.4 сая төгрөг буюу 14.7 хувиар дутуу биелүүлсэн байна.

Аймаг, сумын ОНХС-д Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2.9 "Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлд заасан гэрээний дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нутгийн захиргааны байгууллагад өгсөн хандив, тусламж"-д заасан эх үүсвэрийг нэмж төлөвлөөгүй байна.

1.2. Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг орон нутгийн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан төлөвлөсөн боловч иргэдийн санал аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй төсөл арга хэмжээг ИТХ-аар баталж, хэрэгжүүлсэн байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр 2023 онд хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээг төлөвлөхдөө 19 сум, 3 тосгоны 1208 иргэнээс цахимаар, 1,487 иргэнээс бүлгийн ярилцлагаар, 15,322 иргэнээс саналын хуудсаар, нийт 18,017 иргэнээс санал авсан нь нийт санал өгөх иргэдийн 37.6 хувийг эзэлж байна.

Иргэдийн өгсөн саналд үндэслэн 26,430.7 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 416 төсөл арга хэмжээг "Хэнтий аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл", аймаг, сумдын Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Хэнтий аймгийн 2023 оны хөгжлийн төлөвлөгөөтэй уялдуулан төлөвлөж эрэмбэлэн ИТХ-ын хуралд өргөн барьсан байна.

Аймаг, сумдын ИТХ-аас 2023 онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр 278 төсөл арга хэмжээг 18,912.4 сая төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр баталсан байна.

Аймгийн хэмжээнд 2023 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр иргэдээс санал авч, ажлын хэсгээр эрэмбэлэгдээгүй 418.9 сая төгрөгийн 7 төсөл арга хэмжээг аймаг, сумын ИТХ-аар батлуулж, 388.9 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 6 төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.3.6-д "орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээ" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Төсвийн тухай хуульд заасны дагуу иргэдийн саналаар дэмжигдэж, эрэмбэлээгүй төсөл арга хэмжээг баталж, хэрэгжүүлдэг зөрчлийг арилгах албан шаардлагыг Аймгийн Засаг дарга болон Баянхутаг сумын Засаг даргад хүргүүлсэн.

“Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын чиг үүрэгт нийцэхгүй 179.4 сая төгрөгийн 4 арга хэмжээг батлан хэрэгжүүлж, төсвийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх чиг үүрэгт хамаарахгүй төсөл арга хэмжээг санхүүжүүлж төсвийг зориулалт бус зарцуулдаг зөрчлийг арилгах албан шаардлагыг холбогдох сумдын Засаг дарга нарт хүргүүлсэн.

БҮЛЭГ 2. ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ХӨРӨНГӨӨР ТӨЛӨВЛӨСӨН АРГА ХЭМЖЭЭГ 77.0 ХУВЬТАЙ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН Ч ЗАРИМ ХӨРӨНГИЙН АШИГЛАЛТ ХАНГАЛТГҮЙ БАЙНА.

2.1. Баталгаажсан гүйцэтгэлийг үндэслэн санхүүжилтийг олгож байгаа хэдий ч гэрээнд заасан хугацаа хэтрүүлсэн тохиолдолд алдангийг тооцохгүй байна.

Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн төсөл арга хэмжээг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн /хуучин/ дагуу худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж 2023 онд 12,558.7 сая төгрөгийн 216 гэрээг байгуулж ажиллажээ. 2019-2022 онуудад 4,334.5 сая төгрөгийн 23 гэрээг байгуулсан байна.

Гэрээ байгуулсан 239 төсөл, арга хэмжээнээс 237 ажлын гүйцэтгэлд үндэслэн нийт 13,759.3 сая төгрөгийг олгосон байна.

Олгосон санхүүжилтийг гүйцэтгэлийн төрлөөр нь ангилж үзвэл ажлын гүйцэтгэлд 13,149.3 сая төгрөг, захиалагчийн хяналтын зардалд 33,3 сая төгрөг, зохиогчийн хяналтын зардалд 54.6 сая төгрөг, зураг төсөвт 336.2 сая төгрөгийг олгосон байна.

Мөн гэрээнд заасан хугацаандаа гүйцэтгээгүй 5 төсөл, арга хэмжээнд 5.4 сая төгрөгийн алдангийг суутган тооцож гүйцэтгэлийг олгон, 14 төсөл, арга хэмжээний чанарын барьцаа болох 180.5 сая төгрөгийг барьцаа хөрөнгийн дансанд байршуулжээ.

Бараа, ажил, үйлчилгээг гүйцэтгүүлэх гэрээг байгуулахдаа Иргэний хуулийн 232 дугаар зүйлийн 232.6-д заасны дагуу алданги тооцох асуудлыг гэрээнд тусгаагүй, тусгасан боловч гэрээний хугацааг хэтрүүлсэн 11 төсөл, арга хэмжээний 27.1 сая төгрөгийн алдангийг тооцохгүйгээр санхүүжилтийг олгосон байна.

Аудитаар дээрх зөрчлийг дахин давтахгүй байх албан шаардлагыг холбогдох албан тушаалтнуудад хүргүүлсэн.

2.2. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг бага дүнтэй, хэт олон ажилд зарцуулсан нь үр дүнгүй байна.

Бараа, ажил, үйлчилгээ гүйцэтгэх гэрээ байгуулсан 239 төсөл, арга хэмжээнээс 14,002.3 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 215 төсөл, арга хэмжээ бүрэн хэрэгжсэн байна.

Харин 2023 онд 2,718.9 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 21 төсөл, арга хэмжээнд нийт 1,402.3 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон боловч хүйтний улирлаас шалтгаалан дутуу хэрэгжиж дараа онд шилжсэн байна.

Бүрэн хэрэгжсэн төсөл, арга хэмжээний 42.5 хувь буюу 67 нь орчны тохижилт буюу гудамж талбайн гэрэлтүүлэг, камержуулалт, цэцэрлэгт, хүрээлэнгийн тохижилт, наадмын талбайг шинээр барих, тохижуулах, хог ачих тээвэрлэхэд зориулсан тоног төхөөрөмжийн, 21.8 хувь буюу 42 нь шинэ суурьшлын бүсэд цахилгааны шугам татах, зам гүүрний засвар, инженерийн шугам сүлжээний засвар шинэчлэлт зэрэг дэд бүтцийн чиглэлийн ажлууд байна.

Малын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 321.1 сая төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 16 төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байна.

Сумдын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээг дүгнэж үзэхэд орон нутгийн хөгжилд бодит хувь нэмэр өгөхүйц үр нөлөө үзүүлэх хэмжээний ажлыг төлөвлөж хэрэгжүүлээгүй, бага төсөвт өртөгтэй хэт олон төсөл, арга хэмжээнд хөрөнгийг үр дүнгүй зарцуулж байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжиж байгаа төсөл, арга хэмжээг үр дүнтэй, үр нөлөөтэй байлгахын тулд төсөл, арга хэмжээний чиг үүргийг үр дүн гарахуйц тодорхой, цөөн тооны чиг үүрэгт хэрэгжүүлдэг байхаар журамд өөрчлөлт хийх шаардлагатай байна.

2.3. Төсөл, арга хэмжээний хэрэгцээ, шаардлагыг бодитой төлөвлөөгүйгээс зарим хөрөнгийн ашиглалт хангалтгүй байна.

Тайлант хугацаанд аймаг, сумын ИТХ-ын тогтоолоор 278 төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр баталснаас 214 төсөл, арга хэмжээг зураг төсөл, ажлын даалгавар, техникийн тодорхойлолтын дагуу бүрэн хэрэгжүүлж актаар хүлээлгэж өгсөн нь анх төлөвлөсөн зорилтод түвшин үр дүнд хүрсэн гэж үзэхээр байна.

Бүрэн хэрэгжсэн төсөл, арга хэмжээнээс 6 төсөл, арга хэмжээний ашиглалт хангалтгүй байна.

Дархан суманд хийгдсэн Спорт залны зураг төсөв, Баянмөнх сумын шинэ суурьшлын бүсийн жишиг сууцны зураг төсөв, Баян-Овоо, Дэлгэрхаан суманд мал эмнэлгийн лабораторийн тоног төхөөрөмж, Баян-Овоо суманд “Хөдөлмөр зуслан”, Дэлгэрхаан суманд “Мал нядалгааны цэг”

Хэрэгжсэн төсөл, арга хэмжээний хүрээнд бий болсон хөрөнгийг ашиглагч байгууллагын өмчид бүртгэн ашиглалт хадгалалт хамгаалалтыг хариуцан ажиллаж байна.

БҮЛЭГ 3. ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ЗАРЦУУЛАЛТЫГ ХУУЛЬ ЖУРМЫН ДАГУУ ХЯНАХ, ТАЙЛАГНАХ АЖЛЫГ БҮРЭН ХЭРЭГЖҮҮЛЭЭГҮЙ БАЙНА.

3.1. ОНХС-ийн хөрөнгийн зарцуулалт, төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлд аймаг, сумын ИТХ болон захиргааны байгууллагаас тавих хяналт хангалтгүй байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 3.2.2. “Тухайн шатны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд хяналт тавих” гэсэн заалтын хүрээнд аймаг, сумын ИТХ-аас нийт хэрэгжүүлсэн 239 төсөл арга хэмжээний 30.7 хувь буюу 73 арга хэмжээнд хяналтыг хэрэгжүүлсэн бол 69.3 хувьд нь хяналт хийгээгүй байна.

Аймгийн ЗДТГ-ын Хяналт-шинжилгээ үнэлгээ, дотоод аудитын хэлтэс 2023 онд “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 9.5, 9.6, 10.3.4 дэх заалтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

"Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах тайлагнах журам"-ын дагуу захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлбэл зохих 9,710.8 сая төгрөгийн 70 арга хэмжээ байна. Үүнээс 7,689.8 сая төгрөгийн 42 арга хэмжээ буюу 60 хувьд нь аймгийн ГХБХБГ-тай гэрээ байгуулан захиалагчийн хяналтыг журмын дагуу хэрэгжүүлсэн байна.

Захиалагчийн хяналтыг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгээгүй 28 ажлын 14 ажилд нь сумын Засаг даргын захирамж болон ЗДТГ-ын даргын тушаалаар томилсон ажлын хэсэг явцын хяналт тавьсан байна.

Мэргэжлийн байгууллагаар захиалагчийн хяналт хийлгээгүй нь тухайн төсөл арга хэмжээ чанаргүй, зураг төсвийн дагуу гүйцэтгэхгүй байх эрсдэлийг үүсгэж хөрөнгийн зарцуулалт үр дүнгүй болоход нөлөөлж байна. Иймээс төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд холбогдох заавар журмын дагуу захиалагчаас тавих хяналтыг сайжруулж хөрөнгийн үр дүнг дээшлүүлэхэд анхаарч ажиллах шаардлагатай байна.

Өмнөх аудитаар өгсөн шийдвэрийн хэрэгжилтийг авч үзвэл аймаг болон Дархан, Цэнхэрмандал сумын ОНХС-д тогтоосон 47.2 сая төгрөгийн 3 төлбөрийн акт 100 хувь, аймаг болон Дархан сумын ОНХС-д хүргүүлсэн 2,465.0 сая төгрөгийн 6 албан шаардлага 95 хувьтай биелсэн байна.

Аймаг, сумын Засаг дарга нарт өгсөн 876.3 сая төгрөгийн 13 зөвлөмжийн хэрэгжилт 80.9 хувьтай байна.

3.2. ОНХС-ийн төсөл арга хэмжээний хэрэгжилтэд тавих хяналтыг сайжруулах, журмын дагуу иж бүрэн тайлагнах, иргэд, олон нийтэд ил тод, үнэн зөв мэдээлэх шаардлагатай байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангаар хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн тайланг "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 9.2-т заасны дагуу 21 сум, тосгоноос хүлээн авч, мөн журмын 9.9-д заасны дагуу "Хэнтий аймгийн ОНХС-ийн хэрэгжилтийн жилийн эцсийн тайлан"-г Сангийн яамны Төсвийн бодлого төлөвлөлтийн газарт хугацаанд нь хүргүүлсэн байна.

Гэвч аймгийн ХОХБТХ нь аймаг, сумын ОНХС-ийн хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн сум бүрээр дүгнэлт өгч, цаашид авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай саналыг боловсруулж, аймгийн Засаг даргад танилцуулж, тодорхой шийдвэр гаргуулна гэсэн журмын 9.3 дахь заалтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

Жилийн эцсийн байдлаар 2023 оны ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар бий болсон 11,979.3 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 470.1 сая төгрөгийн бараа материал, нийт 12,449.4 сая төгрөгийн хөрөнгийг төрийн байгууллагуудын дансанд орлогоор бүртгэж, 899.1 сая төгрөгийн хөрөнгийг урсгал зардлаар тайлагнасан байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр гүйцэтгэж дууссан Баян-Адарга суманд Монгол хатдын өргөөний ариун цэврийн байгууламжийн шугам сүлжээний 15.0 сая, Хэрлэн суманд хийсэн Баатруудын гудамжны Ногоон байгууламж бүхий жишиг гудамжны тохижилтын 388.0 сая, нийт 403.0 сая төгрөгийн хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгаагүй орхигдуулсан байна.

Иймд холбогдох журмын дагуу бий болсон хөрөнгийг хариуцагч байгууллагын данс бүртгэлд бүрэн тусгуулж, ашиглалтын засвар үйлчилгээг хариуцуулан, хяналтыг сайжруулж ажиллах шаардлагатай байна.

ОНХС-ийн удирдлагын мэдээллийн системд иргэдийн санал авсан 1885, Иргэдийн нийтийн хурлаас баталсан 1239, ажлын хэсэг эрэмбэлсэн 304, Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын баталсан 214 ажлын мэдээллийг тус тус оруулсан байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр 2023 онд санхүүжүүлэхээр тухайн шатны ИТХ-аас баталсан 278 хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр төсөл, арга хэмжээний талаарх мэдээллийг оруулахаас 162 арга хэмжээний мэдээллийг бүрэн мэдээлсэн бол 50 арга хэмжээний мэдээллийг дутуу мэдээлсэн байна. Үүнд төсөл арга хэмжээний зарцуулалтын дүн, гүйцэтгэлийн хувь, гүйцэтгэлийн өмнөх, явц, эцсийн фото зураг зэрэг мэдээллийг бүрэн оруулаагүй, хамааралгүй мэдээлэл оруулсан алдаа зөрчил илэрч байна.

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.9, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын 11 дүгээр хавсралтын хүрээнд www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд ОНХС-ийн төлөвлөгөө, гүйцэтгэлийг сар бүр болон бүтэн жилээр мэдээлэх үүрэгтэй байдаг.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр 2023 онд хэрэгжсэн төсөл, арга хэмжээний мэдээллийг аймгийн болон 14 сум, тосгоны ОНХС-ийн хөрөнгийн зарцуулалтын талаар Шилэн дансны цахим хуудсанд цаг тухайд үнэн зөв, бүрэн мэдээлсэн байна.

Харин нь Биндэр, Дэлгэрхаан, Жаргалтхаан сум, Гурванбаян тосгон ОНХС-ийн 82.3 сая төгрөгийн төсөвтэй 9 арга хэмжээний төлөвлөлтийг, 154.6 сая төгрөгийн төсөвтэй 11 төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэлийг мэдээлээгүй, Баян-Адарга, Жаргалтхаан, Норовлин сумд үнийн дүнг зөрүүтэй мэдээлсэн нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4.1.1. “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх” зарчмыг хангахгүй байна.

Иймд шилэн дансны цахим хуудсанд орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэлийн талаарх мэдээллийг тухай бүр бүрэн, үнэн зөв мэдээлээгүйгээс иргэд олон нийтэд үнэн зөв мэдээлэл хүрэхгүй байгааг анхаарч ажиллах шаардлагатай байна.

АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ:

- ❖ Аймаг, сумдын Засаг дарга нь ОНХС-д Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2.4, 60.2.9-д заасан эх үүсвэрийг судалж, орон нутгийн хөгжлийн санд нэмж төлөвлөөгүй байна.
- ❖ Аймаг, сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ОНХС-ийн хөрөнгийн зарцуулалт, хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний үр дүнд тавих хяналт хангалтгүй байна.
- ❖ Аймгийн ЗДТГ-ын ХОХБТХ нь ОНХС-ийн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн тайланг журмын дагуу Сангийн яаманд хүргүүлсэн боловч зарим сумдын тайлангийн бүрдэл дутуу, үр дүнг нэгтгэн дүгнэлт гаргаж аймгийн Засаг даргад танилцуулаагүй байна.
- ❖ Аймаг, сумдын ЗДТГ-ын холбогдох албан хаагчид ОНХС-ийн хөрөнгийн зарцуулалт, үр дүнг Удирдлагын мэдээллийн системд үнэн зөв оруулж, иргэд, олон нийтэд ил тод, нээлттэй мэдээлэх ажлыг хангалтгүй хэрэгжүүлсэн байна.
- ❖ Сумдын ЗДТГ-ын холбогдох албан хаагчид Шилэн дансны цахим хуудсанд ОНХС-ийн төсөл арга хэмжээний мэдээллийг үнэн зөв, бүрэн мэдээлээгүй байна.

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ:

Аймгийн ИТХ-ын даргад:

- Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 9.4 дэх заалтын хүрээнд тухайн шатны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээнд тавих хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллах

Аймгийн Засаг даргад:

- Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2.4, 60.2.9-д заасан орлогын эх үүсвэрийг судалж ОНХС-ийн орлогыг нэмж төлөвлөх
- Засаг даргын Тамгын газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын хэлтэс ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, санхүүжилт, зарцуулалт, гүйцэтгэл, тайлагналт, бүртгэлийн явц, үр дүнд хийх хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийг мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан олон нийтэд тухай бүр мэдээлэх ажлыг зохион байгуулах
- Аймгийн ЗДТГ-ын ХОХБТХ нь Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 9.3 дахь хэсгийг хэрэгжүүлэн ажиллах
- Аймаг, сумдын ОНХС хариуцсан мэргэжилтнүүд ОНХС-ийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг Удирдлагын мэдээллийн системд үнэн зөв, бүрэн оруулах, олон нийтэд мэдээлэх ажлыг зохион байгуулах
- Сумдын шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлэл оруулах эрх бүхий албан хаагчид ОНХС-ийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг үнэн зөв, бүрэн мэдээлж ажиллах

---oOo---